

Thema-avond 17 november 2020

Competitie tijdens de Covid-19 pandemie: kan dat, moet dat of mag dat?

Door: Tessa Backhuijs, sportarts

Samenvatting

Competitiehervatting tijdens de coronapandemie geeft aanleiding tot dilemma's en morele vragen bij topsporters, maar ook bij hun artsen en andere leden van het begeleidingsteam. De vraag is hoe sportbelangen ten opzichte van gezondheidsrisico's afgewogen worden en wie verantwoordelijk is voor de keuzes die hierin gemaakt worden.

De medisch ethische commissie organiseerde in november een thema-avond over bovenstaand onderwerp. Een topatleet heeft tijdens sporthervatting te maken met sportieve motivatie, maar ook met team- en sponsorbelangen en zelfs met zijn/haar maatschappelijke rol. In dit licht mag hij of zij autonoom afwegen wel of niet deel te nemen aan een wedstrijd. Sportartsen hebben hierin een informerende rol. Ze kunnen de sportbonden adviseren over de benodigde voorwaarden voor een veilige competitie.

Maar wat als aan de veiligheidsmaatregelen voor competitiehervatting niet voldaan is? Dit was het ethische dilemma dat voorgelegd werd aan deelnemers. Hen werd gevraagd hun eigen beleving en afweging in zo'n situatie te verwoorden. Na het delen hiervan kwam als belangrijke vraag op: sport gaat door tijdens de pandemie, maar tegen welke prijs? Gedeelde besluitvorming hierover is bruikbaar in topsport en het is aan topsport om tot een gezamenlijk besluit te komen. Algemene regelgeving baat niet, want de uitkomst kan per situatie verschillend zijn.

Summary

Competition during the Corona pandemic leads to dilemmas and ethical questions for both athletes and their team doctors / staff. The question is how sports interests equals to health risks? Who is responsible for choices being made in this perspective?

The Dutch Medical Ethical Committee organised last November a webinar on above mentioned topic. When an athlete considers to participate in a competition he or she needs to deal with sportive motivation, team and sponsor interests and his or her position in the society. Is an autonomic decision possible in this situation? Team physicians need to provide the team with all the information needed to make an informed decision whether to participate. They need to advise organisers on safety precautions for a Covid-proof competition.

But what if the competition doesn't comply with the needed safety precautions? This was the ethical dilemma participants were asked to discuss. Participants needed to address their considerations that

influence their decision making process in this dilemma. After sharing these considerations participants agreed that sport will always continue during a pandemic. The question is, at what costs? Shared decision making is useful in top sport. At the same time it is top sport to come to a shared decision. It is of utmost importance that the whole team agrees with the final decision. General rules are not helpful in this dilemma, because each situation can have a different outcome.

Trefwoorden: SARS-Cov-19, topsport, competitiehervatting

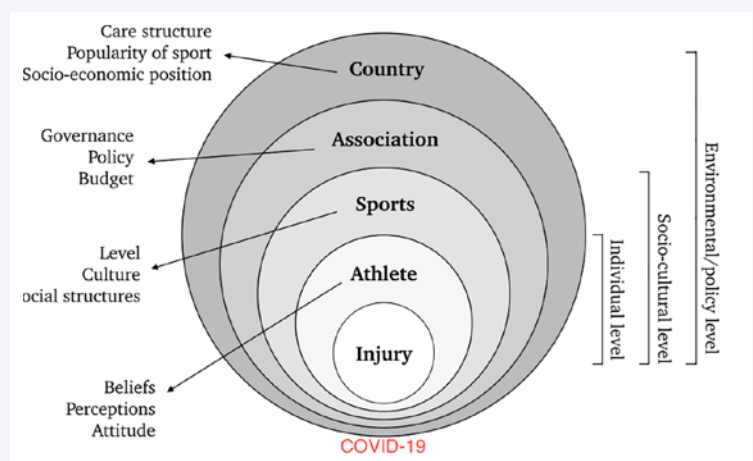
Key words: SARS-Cov-19, top sport

Inleiding

Sinds maart 2020 houdt de SARS-Cov-19 pandemie de (topsport)wereld in haar greep. Nu de competities links en rechts weer worden hervat, roept dat bij zowel de atleten, hun begeleiders als bij sportartsen de nodige dilemma's en morele vragen op. Atleten willen niets liever dan in wedstrijdverband presteren, ongeacht een pandemie. De vraag daarbij is: kunnen sporters zelf een keuze maken over veilige deelname aan competitie of staan de commerciële belangen zo'n autonome beslissing in de weg? Wat is daarin de rol van zorgverleners, sportartsen of andere leden van een medisch begeleidingsteam? Hoe wegen zij sportbelangen af tegen gezondheidsrisico's? Waar ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid: bij de sporter, de sponsor, de arts, de wedstrijdorganisatie of de overheid?

Online symposium

Rond die vragen en dilemma's organiseerde de Medisch Ethische Commissie van de VSG op 17 november jongstleden een online symposium met een dertigtal sportartsen. Sprekers die avond waren Robert Mann, Bryan Clift, Jules Boykoff en Sheree Bekker, de auteurs van een lezenswaardig editorial gepubliceerd in het British Journal of Sports Medicine in april 2020.¹ Hun artikel gaat in op sport, commercie en gezondheid naar aanleiding van de coronapandemie en de naderende Olympische Spelen. Vervolgens spraken Roy Meyer, olympisch judoka, en Tessa Backhuijs, sportarts. De avond werd geleid door Erik Boers, filosofisch gespreksleider.

Figuur Bolling²

De genoemde auteurs startten de avond met een toelichting op hun editorial. Zij stellen dat topsport publiek eigendom is geworden door een lucratief systeem van sponsoring en televisierechten. Dit leidt tot dilemma's ten aanzien van het al dan niet laten doorgaan van grote sportevenementen zoals de Olympische Spelen. Volgens de auteurs staan sportartsen in de eerste plaats ten dienste van de gezondheid van atleten, ongeacht commerciële invloeden. Sportartsen dienen de sportbonden te adviseren over veiligheidsmaatregelen rondom competitie. Ze dienen atleten te adviseren zodat atleten zelf risico's kunnen afwegen in hun besluit over deelname aan competitie. Voorts hebben sportartsen een belangrijke rol in de advisering over 'return-to-play' na Covid-19 infectie.

Na hun inleiding en het gesprek dat daarop volgde, zette Roy Meyer, olympisch judoka, in een toegezonden videoclip uiteen hoe corona zijn

leven als mens en als topsporter heeft beïnvloed. Hij ziet atleten als rolmodellen in de samenleving: hun discipline en toewijding toont de gemeenschap wat nodig is om tegenslag te overwinnen. Hij vertelde over zijn eigen Covid-19 infectie en hoe moeilijk het was terug te komen in zijn sport. De wantrouwende houding van de omgeving, onzekerheid over zijn fysieke conditie, de mentale voorbereiding op wedstrijden die op het allerlaatst geannuleerd werden, eisten hun tol. Hij deed een oproep aan sportartsen om kennis te delen, helderheid te creëren en sportbonden te adviseren over veiligheidsmaatregelen. Atleten hebben geen tijd te verliezen. Het gat dat ontstaat na maanden niet trainen is voor hen niet te overbruggen. Als laatste bijdrage voor de pauze gaf Tessa Backhuijs een overzicht van de veiligheidsprotocollen die bij diverse sporten gehanteerd zijn om competitie tijdens pandemie te kunnen hervatten. De gemene deler blijkt het regelmatig testen van atleten zonder klachten.

Concreet

Tijdens het tweede deel van het symposium bogen de deelnemers zich over een concreet dilemma waar Tessa Backhuijs zich als teamarts van een professioneel wielerteam afgelopen zomer voor zag geplaatst. Het betrof de eerste wielervedstrijd voor vrouwen na een periode van zes maanden zonder wedstrijden. Ofschoon er door de wedstrijdorganisatie en deelnemende teams niet voldaan was aan het door UCI opgestelde veiligheidsprotocol en de Covid-19 pandemie zich lokaal in WHO fase 4 bevond, ging de wedstrijd door. De dag voor de wedstrijd belden verschillende rensters Tessa met vragen over de onveilige situatie waarin zij zich bevonden. Wat te doen, zo kort voor de start?

Onder leiding van Erik Boers gingen de deelnemers met elkaar hierover in gesprek. Hoe zouden zij die situatie emotioneel beleven? Welke afwegingen zouden zij maken gezien alle belangen die hier spelen? Er dook van alles op. Bezorgdheid ten aanzien van de gezondheid van rensters en hun begeleiders bij deelname aan de wedstrijd. Maar ook bezorgdheid ten aanzien van de positie van de

teamarts: wie is verantwoordelijk als iemand uit het team besmet raakt? De wetenschap dat er teams waren die zich niet hadden laten testen, leidde tot een gevoel van verraad. Alle sportartsen zouden hetzelfde gezondheidsbelang moeten dienen, was de gedachte. Sommige sportartsen voelden zich voor het blok gezet, waren boos op de ontstane situatie. Ook werd kort stil gestaan bij een – vanuit commercieel perspectief – voor de ploegleiding onwenselijk advies dat potentieel tot het verlies van een baan voor teamarts zou kunnen leiden.

Ter afronding vertelde Tessa Backhuijs hoe ze gehandeld heeft. Tijdens een online overleg nam ze het team mee in de voorwaarden voor een zo veilig mogelijke wedstrijdssituatie en aan welke voorwaarden wel/niet voldaan was. Vervolgens werden potentiële risico's voor de gezondheid, maar ook organisatorisch, de positie van het team ten opzichte van UCI / wedstrijdorganisatie / sponsors, besproken. In dit onderlinge gesprek ontstond ruimte voor een gedeelde besluitvorming, waarop samen besloten werd niet van start te gaan. Opmerkelijk genoeg voldeden de wedstrijden die volgden wel aan het veiligheidsprotocol.

Samenvatting

Samenvattend: tijdens een pandemie mogen sporters zelf besluiten deel te nemen aan competitie ongeacht commerciële belangen. Sportartsen en zorgverleners binnen het begeleidingsteam dienen atleten hierin te adviseren, zodat atleten zelf de risico's kunnen afwegen. Gedeelde besluitvorming hierover is bruikbaar. Voorts dienen sportartsen de sportbonden te adviseren over veiligheidsmaatregelen rondom competitie. Verantwoordelijkheid voor naleving van deze maatregelen ligt bij hen allemaal.

Referenties

1. Mann RH, Clift BC, Boykoff J, Bekker S. Athletes as community: athletes in community: covid-19, sporting mega-events and athlete health protection. *Br J Sports Med* 2020;54(18):1071-1072
2. Bolling C, van Mechelen W, Pasman HR, Verhagen E. Context Matters: Revisiting the First Step of the 'Sequence of Prevention' of Sports Injuries. *Sports Medicine* 2018;48:2227-2234